

NOTAT

Oslo, 1. august 2019

Cultiva. Inhabilitet for styrets medlemmer. Kunstsiloen. Tilleggsutredning

1. Innledning

I vårt notat 14. juni 2019 har vi vurdert habiliteten for styremedlemmene i stiftelsen Cultiva ved stiftelsens bevilgning på 100 mill. kroner til Sørlandets Kunstmuseum (SKMU). I e-post 25. juli 2019 er vi bedt om å foreta en tilleggsvurdering. Bakgrunnen for dette er Stiftelsestilsynets e-post 9. juli 2019 til Cultiva ved styreleder Kjersti Løken Stavrum der det blant annet heter:

«Etter vår mening gir Knudsens betenkning en god oversikt over, og vurdering av, de problemstillingene som gjør seg gjeldende i dette sakskomplekset. I telefonsamtalen med Valvik og Borgmyr 6. juni 2019 ble det også diskutert at den aktuelle saken reiser et annet viktig spørsmål, som vi ikke kan se er direkte omtalt i Knudsens betenkning. Selv om flere parter har en felles interesse i å få et prosjekt realisert, vil det kunne være slik at partene kan ha egeninteresse i størrelsen på bidragene de selv og andre gir inn i det felles interessefeltet. Dersom noen gir mer til prosjektet, vil andre kunne gi mindre. Spørsmålet er om denne interessen i at en annen aktør gir «mest mulig» for selv å spare kostnader, kan sies å være en «særinteresse» og om den er «fremtredende», jf. stiftelsesloven § 37.

På denne bakgrunn er det fortsatt aktuelt å få vurdert hvordan habilitetsspørsmålet stiller seg dersom størrelsen på tilskuddet fra Cultiva kan få direkte betydning for hvor mye Kristiansand kommune må bidra med for å få prosjektet realisert.»

2. Nærmere om problemstillingen i Stiftelsestilsynets epost

2.1 Allment om problemstillingen

Den problemstillingen Stiftelsestilsynet reiser må vurderes med utgangspunkt i inhabilitetsbestemmelsen i stiftelsesloven § 37 andre ledd første punktum om inhabilitet for styremedlemmer som har stilling eller verv i en privat eller offentlig institusjon, organisasjon eller et foretak som har en «*økonomisk eller annen fremtredende særinteresse i saken, eller når han eller hun i slik egenskap tidligere har deltatt i behandlingen av saken.*» Om den generelle forståelsen av bestemmelsen viser vi til vårt notat av 14. juni 2019.

Den problemstillingen Stiftelsestilsynet reiser kan som en generell problemstilling være relevant i forhold til inhabilitetsvurderingen etter stiftelsesloven § 37 andre ledd første punktum.

Der en stiftelse går sammen med andre om å finansiere et prosjekt, kan det være slik at stiftelsens bidrag avhenger av hva som skal til for å fullfinansiere prosjektet og hva de øvrige partene bidrar med. Dermed kan det etter omstendighetene være slik at de øvrige partene har en særinteresse som ikke deles med stiftelsen. Dermed er det ikke sagt at dette er en særinteresse som medfører inhabilitet etter stiftelsesloven § 37 andre ledd første punktum. Sentralt i inhabilitetsvurderingen er stiftelsens formål og med dette utgangspunkt stiftelsens egen interesse i å gjennomføre det felles prosjektet som et ledd i formålsrealiseringen. Med dette utgangspunkt kan det i utgangspunktet ikke være noe i veien for at stiftelsen tilpasser sitt bidrag til hva som skal til for å fullfinansiere prosjektet. Hvorvidt styremedlemmer som også har verv eller stilling hos en samarbeidspartner er inhabil etter stiftelsesloven § 37 andre ledd første punktum vil avhenge av om hensynet til at den andre bidragsyteren de har verv eller stilling i skal spare penger er en «fremtredende særinteresse» av en slik styrke at den er egnet til å påvirke styremedlemmets standpunkt i saken. Dette er et spørsmål som må avgjøres ut fra forholdene i den enkelte saken.

Etter omstendighetene i den enkelte sak kan det nok være slik at hensynet til å spare penger for den organisasjonen eller institusjonen styremedlemmet har stilling eller verv vil være såpass fremtredende at det kan være egnet til å påvirke styremedlemmets standpunkt i saken og dermed gjøre styremedlemmene inhabile. Situasjonen kan for eksempel være at det er en slik sammenheng mellom vedtakene i stiftelsen og den andre organisasjonen eller institusjonen at størrelsen av den ene bevilgningen får direkte betydning for størrelsen av den andre. Om dette er tilfelle, vil bero på de faktiske forholdene i den enkelte saken. Vi nevner at også andre regler kan komme inn i bildet, så som at utdelinger må ligge innenfor formålet og styremedlemmenes alminnelige plikt til å ivareta stiftelsens interesse.

2.2 Vurderingen av inhabilitet for styremedlemmene i Cultiva

I denne konkrete saken om Cultivas støtte til Kunstsiloprojektet kan vi ikke se at den problemstillingen som Stiftelsestilsynet nevner kommer inn i inhabilitetsvurderingen.

Som nevnt i notatet av 14. juni 2019 punkt 6 (side 7) ser vi det slik at Cultiva sammen med de andre bidragsyterne til Kunstsiloprojektet har en felles interesse i å realisere Kunstsiloprojektet ved å bevilge penger til dette og at tilskuddene samlet blir store nok til å realisere prosjektet. Som også nevnt i notatet betyr ikke dette at kommunen har en særinteresse i forhold til Cultiva som medfører inhabilitet for styremedlemmene med stilling eller verv i kommunen.

Den problemstillingen Stiftelsestilsynet tar opp, synes å forutsette at Kristiansand kommune har en «økonomisk eller annen fremtredende særinteresse i saken» fordi det er en direkte sammenheng mellom størrelsen på kommunens og Cultivas bidrag til Kunstsiloprojektet. Problemstillingen synes å forutsette at de to bidragene er samordnet slik at størrelsen på kommunens bidrag tilpasses Cultivas bidrag slik at Kristiansand kommune har en interesse i at Cultiva gir mest mulig for selv å spare kostnader. Det er videre en forutsetning for inhabilitet at en slik besparelse for kommunen er egnet til å påvirke styremedlemmenes standpunkt i saken, jf. Høyesteretts kjæremålsutvalgs avgjørelse i HR-2001-00556, som det er vist til i note 1 i vårt notat av 14. juni 2019.

Vår vurdering av habilitetsspørsmålet bygger på de saksdokumentene vi har mottatt. Av disse kan vi ikke se annet enn at Cultivas bevilgning har grunnlag i Cultivas egen interesse i å realisere stiftelsens formål ved å bidra til gjennomføringen av prosjektet innenfor stiftelsens økonomiske handlingsrom, se nærmere nedenfor. De saksdokumentene vi har hatt tilgang til gir ikke grunnlag

for å hevde at den problemstillingen Stiftelsestilsynet tar opp har vært framme i saken på en slik måte at den gir kommunen en særinteresse av en slik styrke at den er egnet til å påvirke styremedlemmenes standpunkt i saken. Slik vi ser det er derfor den problemstillingen Stiftelsestilsynet tar opp ikke av aktuell betydning i saken.

I saksdokument til styremøtet 11. desember 2017 foreslår administrasjonen et tilskudd på 25 mill. kroner, alternativt 40 mill. kroner til Kunstsiloprojektet. I styremøtet ber imidlertid styret administrasjonen legge fram en ny sak i ekstraordinært styremøte 19. januar 2018 hvor alle konsekvenser ved å bevilge inntil 100 mill. kroner til Kunstsiloprojektet utredes. Bakgrunnen var søknad fra SKMU 30. november 2017 om tilskudd på 100 mill. kroner og 100 mill. kroner i lån. Dette blir fulgt opp av administrasjonen, og styret traff i styremøtet 19. januar 2018 vedtak om å bevilge 100 mill. kroner til Kunstsiloprojektet på nærmere vilkår. Styret besluttet enstemmig i styremøtet 17. juni 2019 at vilkårene for bevilgningen av de 100 mill. kronene til Kunstsiloprojektet var oppfylt.

Den dokumentasjonen vi har hatt tilgang til gir ikke grunnlag for å hevde at det er noen kobling mellom Cultivas bevilging på 100 mill. kroner og Kristiansand kommunes støtte til prosjektet som var bestemt før Cultivas vedtak i saken. I SKMUs søknad av 30. november redegjøres det bl.a. for behovet for midler for å gjennomføre prosjektet. Avslutningsvis heter det i søknaden til Cultiva at en slik bevilgning vil «. . være den helt avgjørende samarbeidspartneren som sikrer realiseringen av Kunstsiloprojektet! Uten Cultivas betydelige medvirkning, er det tvilsomt om prosjektet lar seg realisere.» I søknaden er forholdet til Kristiansand kommune ikke trukket fram ut over at det er opplyst at kommunen har «tatt endelig beslutning.» I administrasjonens saksframlegg til styremøtet 19. januar 2018 er drøftet de økonomiske konsekvensene det vil ha for Cultiva å yte et bidrag på 100 mill. kroner og de konsekvensene det vil få for stabile årlige utdelinger i framtida. Til tross for dette heter det at Cultiva har et sterkt ønske om å «... bidra med anslagsvis 100 MNOK til Sørlandets Kunstmuseums (SKMUs) nye bygg på silokaia, heretter kalt Kunstsiloprojektet.» Det er ingen kobling til Kristiansand kommunes støtte til prosjektet.

Vi kan heller ikke se at saksdokumentene i Kristiansand kommune gir holdepunkter for en slik kobling til Cultivas bevilgning som Stiftelsestilsynet synes å forutsette. I kommunens handlingsprogram 2017 - 2020 er det lagt inn en avsetning på 50 mill. kroner som er kommunens andel til byggeprosjektet, men dette beløpet kan ikke ses å være koplet til Cultivas bevilgning.

Vi kan etter det som er sagt over ikke se det annerledes enn at både kommunen og Cultiva har foretatt selvstendige vurderinger av hva de ønsker å yte i tilskudd til Kunstsiloprojektet. Det er ikke holdepunkter for å hevde at hensynet til å spare penger for Kristiansand kommune har gjort seg gjeldende på en slik måte at det kan ha gitt kommunen en særinteresse av en slik styrke at den er egnet til å påvirke vurderingen til Cultivas styremedlemmer på en måte som gjør dem inhabile i Cultivas styre.

2.3 Konklusjon

Etter vårt syn gjør den problemstilling som Stiftelsestilsynet tar opp i e-post 25. juli 2019 ikke styremedlemmene som har verv eller stilling i Kristiansand kommune inhabile.

Advokatfirmaet BAHR AS

Gudmund Knudsen
Rådgiver